

**PROGRAM PROFILAKTYKI
XIII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
W ŁODZI
IM. M. PIOTROWICZOWEJ**

Na rok szkolny 2016/2017

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483).
2. Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 i 527).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno – pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. Nr 5, poz. 46).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

WSTĘP

Szkolny program profilaktyki jest programem profilaktyki środowiskowej, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Profilaktyka to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc potrzebną uczniowi do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz towarzyszenie mu w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom, a także umożliwienie mu osiągnięcia satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego życia.

Program profilaktyki jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska szkoły.

Podstawowym założeniem tego programu jest eliminowanie rozpoznanych czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących.

W działaniach swych koncentrujemy się na:

- **profilaktyce pierwszorzędowej** kierowanej do całej społeczności uczniowskiej, mającej na celu promocję zdrowia i zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi, kierowanej również do nauczycieli i innych pracowników szkoły, a także do rodziców uczniów,
- **profilaktyce drugorzędowej** kierowanej do uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcyjności, pomagając im w jego redukcji. Tę formę profilaktyki będą realizować specjaliści współpracujący ze szkołą.

Program profilaktyki jest spójny z programem wychowawczym szkoły.

Realizacja programu po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców spoczywa na wszystkich nauczycielach i pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy ze specjalistami z poradni psychologiczno – pedagogicznej i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny wraz z ekspertami wśród rodziców.

Program profilaktyki podlega ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej.

DIAGNOZA PROBLEMÓW.

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągania celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie – w tej fazie życia ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele. (Z. Gaś 1997)

DIAGNOZA PROBLEMÓW – POTRZEBY UCZNIÓW	
PROBLEMY MŁODZIEŻY	POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z PROBLEMÓW
1. Problemy okresu dojrzewania: <ul style="list-style-type: none"> – biologiczne, np. zmiany w wyglądzie, – społeczne, np. trudności w nawiązywaniu kontaktów, – psychiczne, np. „huśtawka” uczuć, – prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje postępowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeba samoakceptacji, – potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby, – potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania, – potrzeba informacji na temat odpowiedzialności karnej dotyczącej nieletnich i młodocianych.
2. Problemy zdrowotne: <ul style="list-style-type: none"> – niewłaściwe odżywianie, – choroby, np.: bulimia, anoreksja, alergie, otyłość i inne, – nerwice, choroby psychiczne, – nikotynizm, alkoholizm, narkomania, lekomania. 	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeba dobrych wzorców w rodzinie, szkole i mediach, – potrzeba uświadamiania konieczności leczenia, – potrzeba miłości i akceptacji, – potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i eliminowanie mitów związanych z uzależnieniem, – potrzeba szczęścia i zadowolenia, – potrzeba zabawy i odpoczynku, – potrzeba zachowań asertywnych.
3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych: <ul style="list-style-type: none"> – nieporozumienia w domu, – kłopoty w szkole, – kwestionowanie wartości dorosłych, – kwestionowanie autorytetów. 	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeba autonomii i samodzielności, – potrzeba sukcesu w nauce, – potrzeba czytelnych i klarownych wymagań i oczekiwań rodziców i nauczycieli, – potrzeba konstruktywnych wzorców w rodzinie, szkole i mediach.
4. Problemy natury psychicznej: <ul style="list-style-type: none"> – brak umiejętności nawiązywania kontaktów, – mankamenty komunikowania się, – trudności w kontaktach z rówieśnikami, 	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeba kontaktu z rówieśnikami, – potrzeba akceptacji w grupie rówieśniczej, – potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości, – potrzeba umiejętności wyrażania swoich uczuć.

– różne formy agresji.	
5. Problemy tkwiące w środowisku:	
– adaptacyjno – integracyjne w nowym środowisku szkolnym,	– potrzeba bezpieczeństwa i akceptacji,
– problemy w nauce,	– potrzeba sukcesów w nauce,
– niedostatek ekonomiczny,	– potrzeba bezpieczeństwa,
– patologia rodziny, uzależnienia.	– potrzeba satysfakcji i zadowolenia z życia.

CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI

Cel:

- Promowanie zdrowego stylu życia, ochrona uczniów przed zagrożeniami.
- Tworzenie szkoły przyjaznej uczniom, nauczycielom i rodzicom.

Cele główne programu:

1. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia.
2. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.
3. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej.
4. Ochrona młodzieży przed zdrowotnymi i społecznymi skutkami substancji uzależniających.
5. Rozwijanie tolerancji na odmienność innych.
6. Przeciwdziałanie kradzieżom na terenie szkoły i poza szkołą.
7. Ochrona uczniów przed skutkami wagarów.
8. Zwiększenie umiejętności młodzieży w radzeniu sobie ze stresem.
9. Dbałość o czystość i piękno języka polskiego.

PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

1. Zapobieganie zażywaniu substancji uzależniających (nikotyny, alkoholu, substancji psychoaktywnych)	
Zadania	Formy realizacji
1. Przygotowanie młodzieży do obrony przed społeczną presją zażywania substancji uzależniających	– Wdrażanie programu poprzez spotkania i dyskusje na godzinach wychowawczych dotyczące uzależnień, ich szkodliwości i zagrożeń wynikających z zażywania substancji uzależniających.
2. Uświadomienie młodzieży w zakresie mechanizmów powstawania uzależnień	– Wyświetlanie filmów edukacyjnych o szkodliwości zażywania używek.
3. Kształtowanie odpowiedzialności za stan własnego zdrowia i innych osób (z uwzględnieniem najbliższej rodziny) - dbałość o harmonijny rozwój psychofizyczny.	– Filmy i spektakle teatralne, których tematyka dotyczy uzależnień.
4. Propagowanie stylu życia bez używek	– Podejmowanie działań eliminujących palenie papierosów, picie alkoholu, zażywanie narkotyków i dopalaczy (przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w szkole)
5. Ustalenie norm dotyczących zakazu spożywania substancji	– Lekcje biologii i chemii, których tematyka dotyczy uzależnień,
	– Przestrzeganie zasad i reguł dotyczących zakazu stosowania substancji uzależniających na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę oraz konsekwencji wynikających z ich nie przestrzegania.
	– Stworzenie możliwości kontaktowania się z pedagogiem szkolnym.
	– Pełnienie dyżurów podczas przerw.
	– Propozycja zajęć pozalekcyjnych, sportowych, kół zainteresowań oraz innych form spędzania czasu,
	– Objęcie młodzieży Miejskim Programem Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii

uzależniających na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę.	<ul style="list-style-type: none"> – Uwzględnianie w tematyce lekcji religii zasad profilaktyki, sensu życia, celów życiowych , – Gromadzenie i rozpowszechnianie materiałów i nowoczesnych środków dydaktycznych na temat profilaktyki uzależnień: <ul style="list-style-type: none"> • ulotki na temat negatywnych skutków zażywania narkotyków, • udostępnienie literatury fachowej. – Korzystanie z doświadczeń specjalistów poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • kierowanie do specjalistycznych placówek zajmujących się profilaktyką i terapią, • pozyskiwanie współpracowników z Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, • Indywidualne konsultacje uczniów z pedagogiem szkolnym
6. Pomoc młodzieży uzależnionej od substancji psychoaktywnych. Nawiązanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w profilaktyce.	

2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i agresji.	
Zadania	Formy realizacji
1. Kształtowanie poczucia własnej wartości i godności.	<ul style="list-style-type: none"> – Integracja zespołów klasowych w kl. 1-ych – Rozmowy na godzinach wychowawczych dotyczące zjawiska przemocy. – Zajęcia dydaktyczne poszerzające świadomość, uczące współżycia w grupie. – Spotkanie uczniów z przedstawicielem policji. – Przestrzeganie zasad współżycia opartego na godności i poszanowaniu wzajemnych praw. – Pokazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego: wyjścia do kina, teatru, parku, organizowanie wycieczek klasowych oraz wymian międzynarodowych itp. – Zachęcanie do udziału w projektach.
2. Rozbudzenie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie.	
3. Uświadomienie uczniom skutków prawnych związanych z występowaniem agresji.	
4. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom na terenie szkoły.	
5. Stworzenie atmosfery życzliwości, zrozumienia i szacunku dla drugiego człowieka.	

3. Zapobieganie wagarom.	
Zadania	Formy realizacji
1. Przeprowadzenie wywiadu pedagogicznego na temat opuszczania godzin lekcyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – Przeprowadzenie pogadanki na temat niebezpieczeństw i skutków związanych z wagarowaniem, – Indywidualne rozmowy z uczniami często opuszczającymi zajęcia, – Indywidualne rozmowy z rodzicami tychże uczniów. – Organizowanie w ramach zespołów klasowych i pozaklasowych pomocy koleżeńskiej uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału, – Umożliwienie uczniom nie radzącym sobie z opanowaniem materiału zaliczenia go
2. Organizowanie pomocy uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału	

nauczania.	w późniejszym, umówionym terminie.
3. Konsekwentne rozliczanie uczniów z nieobecności na zajęciach lekcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – Bieżące reagowanie na nieobecność uczniów. – Przeprowadzanie zajęć integrujących zespół klasowy. – Angażowanie wszystkich uczniów w przedsięwzięcia na rzecz klasy, szkoły, środowiska.
4. Zapobieganie anonimowości ucznia w danym zespole klasowym.	

4. Zapobieganie chorobom zaburzeń odżywiania (propagowanie zdrowego odżywiania)	
Zadania	Formy realizacji
1. Uświadomienie młodzieży skutków anoreksji, bulimii, otyłości.	<ul style="list-style-type: none"> – Lekcje biologii, godziny wychowawcze, na których poruszana jest tematyka zaburzeń odżywiania. – Zajęcia z pedagogiem szkolnym. – Kierowanie do specjalistycznych placówek zajmujących się leczeniem zaburzeń odżywiania – Warsztaty na temat zdrowego odżywiania prowadzone przez specjalistów .
2. Zaznajomienie z charakterystycznymi objawami tych chorób.	
3. Zaznajomienie z negatywnymi skutkami odchudzania i niewłaściwych diet.	
4. Wskazanie instytucji i osób wspomagających leczenie zaburzeń odżywiania.	
5. Pokazanie skutków zaniedbań zdrowotnych, eksperymentowania z własnym organizmem.	

5. Przeciwdziałanie bezrobociu – wybór właściwego kierunku kształcenia	
Zadania	Formy realizacji
1. Uświadomienie młodzieży konieczności świadomego i rozważnego wyboru dalszej drogi kształcenia i zawodu.	<ul style="list-style-type: none"> – Lekcje z zakresu poradnictwa zawodowego prowadzone przez pedagoga szkolnego. – Indywidualne konsultacje dla uczniów prowadzone przez pedagoga szkolnego bądź doradców zawodowych z P-P-P dla Młodzieży. – Warsztaty dla uczniów klas III „Co dalej po maturze” . – Udział uczniów w Targach Edukacyjnych. – Udział uczniów w Salonie Maturzystów. – Lekcje przedsiębiorczości poruszające tematykę z zakresu doradztwa zawodowego. – Współpraca z uczelniami wyższymi – spotkania z przedstawicielami na terenie szkoły.
2. Pogłębienie wiedzy na temat własnej osobowości.	
3. Wskazanie źródeł o poradnictwie zawodowym.	
4. Nabycie umiejętności określenia swoich celów życiowych.	

5. Sprecyzowanie zainteresowań zawodowych przez uczniów.	
--	--

OCZEKIWANE EFEKTY PROFILAKTYKI PIERWSZORZĘDOWEJ

1. Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

- Problemach uzależnień i ich skutkach.
- Niebezpieczeństwie jednoczesnego używania środków chemicznych, leków i alkoholu.
- Wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport).
- Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających.
- Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych.
- Placówkach i formach pomocy dla młodzieży uzależnionej.
- Możliwościach alternatywnych spędzania czasu wolnego.
- Aktach prawnych regulujących życie szkoły.

Działania skierowane do rodziców i pracowników szkoły	
ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Informowanie rodziców o pracach szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> – Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktycznym. – Organizacja Dni Otwartych Szkoły. – Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach rodzicielskich. – Indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą. – Indywidualne spotkania rodziców z pedagogiem. – Pisma informujące o obniżonej frekwencji. – Indywidualne rozmowy rodziców z dyrektorem szkoły. – Pomoc rodziców w organizowaniu imprez szkolnych. – Systematyczna współpraca z Radą Rodziców. – Spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką. – Spotkania z pedagogami. – Szkolenia i treningi z zakresu uzależnień dla nauczycieli i pracowników.
2. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	
3. Zachęcanie rodziców do udziału w życiu szkoły.	
4. Szkolenia dla rodziców (według potrzeb).	
5. Podnoszenie kompetencji wychowawczo - profilaktycznych nauczycieli i pracowników administracji	

EWALUACJA PROGRAMU

Cel ogólny ewaluacji:

Podniesienie efektywności pracy szkoły.

Sposoby i środki ewaluacji:

1. Przeprowadzenie wśród uczniów anonimowych ankiet.
2. Ocena samopoczucia ucznia w szkole.
3. Czuwanie na frekwencją na zajęciach szkolnych.
4. Rozmowy z rodzicami i uczniami.
5. Śledzenie losów absolwentów.

Opracowała:

Anna Kwiatkowska

Marlena Pustelnik